

กึ่งไม่ริมทางหลวงหักทาบถึงตาย ! ใครต้องชดใช้ ?

โดย... ลุงเป็นธรรม

สายด่วนศาลปกครอง 1355

ส่วนที่ 1 ความสูญเสียกับอุบัติเหตุบนท้องถนน

อากาศบ้านเราเริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ในขณะที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ทั้งในเมืองหลวงและจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยในขณะนี้ยังสามารถควบคุมได้ อันเนื่องมาจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนทุกคนและหน่วยงานทุกฝ่าย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องขอขอบคุณทีมแพทย์และพยาบาลทุกท่าน

การปิดสถานที่ชั่วคราว การกักตัวอยู่กับบ้าน การรักษาความสะอาดของร่างกาย การทำงานที่บ้าน (Work from home) การงดรวมกลุ่มทำกิจกรรม การเว้นระยะห่างกัน (Social distance) ตลอดจนงดการเดินทางออกนอกพื้นที่ มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ ส่งผลให้จำนวนผู้ติดเชื้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด และขณะนี้รัฐก็เริ่มจะผ่อนคลายความเข้มข้นของมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ชีวิตในการประกอบอาชีพได้ แต่ก็ต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง

อย่างไรก็ตาม...มาตรการการงดเดินทางออกนอกพื้นที่ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น นอกจากจะสกัดกั้นการแพร่ระบาดของไวรัสร้ายแล้ว ก็ยังอาจส่งผลให้ “อุบัติเหตุบนท้องถนน” ลดลงไปด้วย

จะเห็นได้ว่า...สาเหตุหลัก ๆ ของอุบัติเหตุบนท้องถนน มักเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร การขับขี่ยุติธรรม การขับขี่ยุติธรรมเร็วเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด การหลับในเนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ รวมทั้งความชำรุดบกพร่องของถนนที่ไม่ได้รับการดูแลหรือแก้ไขให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน นอกจากนี้ ยังรวมถึงการที่ดื่มไม่หรือกึ่งไม่ใหญ่ริมทางหักล้มทับผู้ขับขี่สัญจรด้วย

กรณีที่ดื่มไม่หรือกึ่งไม่หักล้มทับผู้สัญจรนั้น เป็นเรื่องที่สามารถป้องกันเหตุได้ โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบจะต้องคอยตรวจตรา ตัดแต่ง หรือถอนโคนต้นที่มีสภาพที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้สัญจรบนท้องถนน

ดังเช่นคดีนี้...ผู้ฟ้องคดีได้ขับขี่รถจักรยานยนต์โดยมีบุตรสาวนั่งซ้อนท้ายไปด้วย เมื่อมาถึงที่เกิดเหตุได้มีกึ่งของต้นกระถินขนาดใหญ่ที่อยู่บริเวณไหล่ทางหักลงมาทับผู้ฟ้องคดีและบุตรสาวได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีได้เสียชีวิตในวันเดียวกัน ส่วนผู้ฟ้องคดีต้องกลายเป็นคนพิการ แขนและขาทั้งสองข้างอ่อนแรง

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า มูลเหตุคดีนี้เกิดจากที่กรมทางหลวงละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลให้เจ้าหน้าที่ใช้ความระมัดระวังในการตรวจตราดูแล บำรุงรักษา โคนหรือตัดแต่งต้นไม้ทุกชนิดในเขตทางหลวงให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัย เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ทางหลวง อันเป็นหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้กรมทางหลวงชดใช้เงินจำนวน 4,954,393 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี

เรื่องนี้ ผู้ฟ้องคดีจะได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตนเองและบุตรสาวที่ต้องเสียชีวิตหรือไม่ เพียงไร ? คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดมีคำตอบครับ !!

ส่วนที่ 2 กึ่งไม่ริมทางหลวงหักทาบถึงตาย ! ใครต้องชดใช้ ?

คดีนี้...มีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยว่า กรมทางหลวงกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ? หากเป็นการกระทำละเมิด จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ? เพียงใด ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาว่า ในขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้น กิ่งของต้นกระถินได้หักลงมาเอง โดยมีได้เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น वादภัย อุทกภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหว หรือเกิดจากอุบัติเหตุต่าง ๆ แต่มีสาเหตุมาจากความไม่สมบูรณ์แข็งแรงของต้นไม้ ซึ่งต้องใช้เวลานานพอสมควรที่จะทำให้ภายในของต้นไม้มีสภาพผุกลวงจนเป็นเหตุให้กิ่งไม้หักจากต้น และจากสภาพต้นไม้ที่เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบไม่พบศัตรูพืชทำลายภายในลำต้น แต่ถ้ามีศัตรูพืชเข้าไปทำลาย ต้นไม้ก็อาจหักโค่นได้ อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหมั่นออกตรวจตรา ตัดแต่งกิ่งของต้นกระถิน และใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ย่อมต้องพบความผิดปกติของลำต้นและกิ่งของต้นกระถินดังกล่าวได้ ประกอบกับเมื่อพิจารณาภาพถ่ายที่คู่กรณีนำส่งศาลก็จะเห็นว่ากิ่งของต้นกระถินที่หักลงมานั้น บริเวณโคนกิ่งที่ต่อมาจากลำต้นมีลักษณะผุกลวง

เมื่อขณะเกิดเหตุไม่ปรากฏว่าได้มีภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้นจนเป็นเหตุให้กิ่งไม้หัก ดังนั้น การที่กิ่งของต้นกระถินหักลงมาทับผู้ฟ้องคดีและบุตรสาวขณะขับขีรถจักรยานยนต์ไปตามทางหลวง จึงไม่ใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย แต่เป็นความบกพร่องของกรมทางหลวงอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ที่ละเลยต่อหน้าที่ไม่หมั่นตรวจตราและใช้ความรอบคอบในการดูแลต้นไม้ในเขตทางหลวง เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายและทำความเสียหายแก่ผู้ใช้ทางหลวง

และโดยที่กรมทางหลวงเป็นหน่วยงานทางปกครองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางหลวง ซึ่งรวมถึงต้นไม้ที่อยู่ในเขตทางหลวงด้วย แต่กลับละเลยต่อหน้าที่ จนเป็นเหตุให้กิ่งของต้นกระถินหักลงมาทับผู้ฟ้องคดีจนได้รับบาดเจ็บสาหัสและร่างกายพิการ รวมทั้งบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีได้ถึงแก่ความตาย จึงถือได้ว่ากรมทางหลวงกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรมทางหลวงจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี

โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ต้องชดใช้ กรณีเป็นค่าเสียหายของผู้เสียชีวิต เช่น ค่ารักษาพยาบาลก่อนเสียชีวิต ค่าหีบศพและอื่น ๆ ค่าขาดไร้อุปการะของผู้ฟ้องคดี และกรณีค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดี เช่น ค่าซ่อมรถจักรยานยนต์ ค่ารักษาพยาบาล ค่าที่นอนลม ค่ารถไปโรงพยาบาล ค่าสูญเสียความสามารถประกอบการงาน โดยสิ้นเชิง ค่าทุกข์เวทนาอย่างแสนสาหัสเนื่องจากตกเป็นคนพิการไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 2,413,229 บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายใน 60 วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

(รายละเอียดอ่านได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.945/2558 และสามารถสืบค้นบทความย้อนหลังได้ที่ www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)

คดีนี้... นับว่าเป็นอุทธรณ์ที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาดนสาธารณะหรือทางหลวง ซึ่งรวมถึงต้นไม้ริมทางด้วย เพื่อให้การสัญจรเป็นไปอย่างปลอดภัย เพราะเมื่อเกิดเหตุที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นแล้ว ย่อมเกิดความเสียหายตามมาอย่างมากมาย ทั้งการเสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย หรือบางรายต้องพิการ และรัฐยังต้องใช้งบประมาณในการเยียวยาผู้เสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ด้วย หน่วยงานและผู้มีหน้าที่จึงจำเป็นต้องตระหนักและใช้ความระมัดระวังรอบคอบในการตรวจตราดูแลความปลอดภัยแก่ผู้ใช้ทาง ทั้งในส่วนของถนนและต้นไม้ริมทาง รวมถึงอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางที่มีอยู่หรือที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงเพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือผู้ใช้ทางหลวงนั้นด้วย ทั้งนี้ เพราะหากอุบัติเหตุไม่ใช่จากเหตุสุดวิสัย หน่วยงานผู้มีหน้าที่ย่อมไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบได้!

ส่วนที่ 3 รัฐันกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 420 บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

มาตรา 5 บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535

มาตรา 4 บัญญัติว่า

“ทางหลวง” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดินหรือใต้หรือเหนืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น นอกจากกรอไฟฟ้า และหมายความรวมถึงที่ดินพืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด ... และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์งานทางบรรดาที่มีอยู่หรือที่ได้จัดไว้ในเขตทางหลวงเพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือผู้ใช้ทางหลวงนั้นด้วย

“งานทาง” หมายความว่า กิจการใดที่ทำเพื่อหรือเนื่องในการสำรวจ การก่อสร้าง การขยาย การบูรณะ หรือการบำรุงรักษาทางหลวง หรือการจราจรบนทางหลวง

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2558

ข้อ 2 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ใ้กรมทางหลวง มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางหลวง การก่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงให้มีโครงข่ายทางหลวงที่สมบูรณ์ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยในการเดินทาง
